

Olga, Máša a Irina se vrací do Ostravy

Po letech se do ostravského divadelního života vrací Čechovova slavná hra **Tři sestry**.

A do **Komorní scény Aréna** se (v rámci její novodobé historie) vrací jeden ze zakladatelů moderního dramatu, ruský dramatik **Anton Pavlovič Čechov**. V prosinci 2006 zde měla premiéru inscenace jeho hry Racek a o tři roky později Višňový sad (2009).

„Tak Čechova můžu vždycky, navíc se mi zdálo, že na Tři sestry máme ideální hereckou konstelaci. Což je u tohoto autora velice důležité, a když se taková konstelace objeví, tak je dobré ji neminout. Na Čechovovi a na jeho Rackovi jsme se před lety pokusili formulovat, o co v tomhle divadle půjde, na Višňovém sadu se to snažili potvrdit. Teď to bude taková prověrka, zda si ho ještě dokážeme zahrát,“ vysvětluje návrat k Čechovovi umělecký šéf KSA a režisér Ivan Krejčí.

Po devíti letech tak budou mít diváci opět vzácnou příležitost ponořit se do světa vnitřních dramát Čechovových hrdinů, na které ovšem sám autor pohlíží s nemilosrdným a zároveň účastným humorem.

„Jeho humor je vlastně strašný, nelítostný, protože vychází ze smutku. Laskavost, která se hned zlomí do ironie. Je to vlastně tragický vaudeville,“ říká režisér Ivan Krejčí.

Tři sestry, hra z roku 1901, patří k nejhranějším titulům moderního dramatu, ačkoliv se v ní, jak je u Čechova pravidlem, zas až tak moc nestane. Tři dcery zesnulého generála Prozorova žijí v provinčním městečku se svým bratrem a posléze i s jeho rodinou a vzpomínají na šťastné chvíle strávené v Moskvě, do které se chtějí vrátit. Nejstarší Olga je stará panna, která pracuje jako středoškolská učitelka, prostřední Máša nešťastně vdaná za místního učitele a nejmladší Irina upíná své životní naděje k lásce, ale když se dočká zklamání, je zřejmé, že ji čeká stejný osud jako Olgu. Společnost jim dělají důstojníci místní posádky, s kterými se pouštějí do planých filozofických debat, ale i do seriózních úvah o tom, jak naplnit své životy. Bratr sester, Andrej, je nakonec svou ženou Natašou zcela zničen, přičemž ta také postupně vytlačí celou rodinu Prozorovových z jejich domu. Všichni se nicméně až do konce hry snaží porozumět smyslu své existence a v závěru se doberou zásadního poznání, že žít se zkrátka musí.

„Ta hra je o ženách v mužském světě. Muži vytvářejí prostor pro ty ženy a není to moc útěšné. Tři sestry jsou možná nejtvrďší z Čechovových her, je o konci času, o úplném zániku, není tam už žádný horizont, ke kterému by se dalo směřovat. Svět, kterému jsme rozuměli, odchází, něco se na nás valí, nevíme přesně co, a nevíme, jak na to reagovat,“ dodává Ivan Krejčí.

Komorní scéna Aréna je známa jednak jako tzv. herecké divadlo a také jako soubor, který ve svých inscenacích maximálně ctí autora bez zbytečných režijních exhibic. Tvůrcem tohoto stylu byl už zakladatel Arény Pavel Cisovský a v této linii na něj navázal i současný umělecký šéf Ivan Krejčí. Co tedy podle něj tedy znamená ctít A. P. Čechova?

„Nenechat věci jen běžet. Čechov je zrádný v tom, že se velké kusy hry zdánlivě odehrávají v jedné atmosféře. Jenomže když se na to člověk podívá pořádně, tak vidí, že se tam situace mění každou chvíli. A nejtěžší je ty kusy rozsekat, identifikovat a vystihnout všechny jejich valéry, vyloupnout podstatu a tudíž i humor. A pořád musíte být konkrétní, ty situace a postavy vypadají téměř jako ze života a zároveň jsou to metafory. Ale jakmile začnete tyto metafory inscenovat, tak je to trochu pitomé, vlastně literární, ale zase je nesmíte pominout. Klíčem je pro mě vždy důsledně pojmenovat situace, vést herce k jednání, netrpět v postavách a objevit autorův humor.“

V rolích sester Prozorovových se objeví **Tereza Cisovská jako Olga, Pavla Dostálová jako Máša a Zuzana Truplová coby Irina**. Jejich bratra **Andreje hraje Šimon Krupa** a jeho ženu **Natašu** hostující **Kristýna Leichtová**.

*„Bude to strašně smutná a strašně lidská komedie. Lidé se budou smát, ale úsměv jim z těch smutných klaunů bude mrznout na rtech. Jestli lidé chtějí vidět Čechova v jeho nejčistší podobě, tak by se na *Tři sestry* měli přijít podívat do Arény,“* prozrazuje představitelka Nataši Kristýna Leichtová.

Tři sestry připravil osvědčený tým režiséra Ivana Krejčího, který tvoří dramaturg Tomáš Vůjtek, scénograf Milan David, výtvarnice kostýmů Marta Roszkopfová a hudební skladatel Ondřej Švandrlík. Drama se hraje v překladu nejznámějšího českého překladatele A. P. Čechova, Leoše Suchařípy.

Premiéra, která je už mnoho týdnů dopředu zcela vyprodaná (stejně jako všechny lednové reprízy) se uskuteční hned první novoroční sobotu, tedy **6. ledna 2018 v 18:30 hodin**.

Alice Taussiková, PR KSA

Nejtěžší je přijít o iluze, ale přitom neztratit ideály

Rozhovor s režisérem Ivanem Krejčím

Tři sestry jsou hrou, mimo jiné, i o schopnosti být šťastný. Jsi šťastný?

„Jsem. Jsem, protože mám pocit, že někam směřuji a dokonce se mi někdy zdá, že to mé směřování má i nějaký smysl. Pro mě ale štěstí není vrchol, je sice výsledek nějakých dění, ale je to cosi prchavého, co je jen na chvíli. Nemá proto cenu o štěstí usilovat, ono se občas prostě přihodí. Proto jde spíš o to, dělat věci, které dávají smysl, to mě pak naplňuje.“

A co tě zarmucuje?

„Když to smysl nemá?“

Tři sestry Prozorovovy chtějí do Moskvy, která je pro ně symbolem lepších časů. Máš nějakou svou „Moskvu“, tedy místo nebo období, kam by ses rád vrátil?

„Nemám, já jedu furt dál. Mám samozřejmě místa, kam se rád vracím, která mi něco připomínají, ale že bych toužil odejít na jiné místo či do jiného času, to ne.“

Kdy jsi pochopil, že život je o dost jiný, než sis myslel?

„Nebyl to žádný konkrétní okamžik, ale pamatuji si, že první velký náraz nastal v době, kdy jsem začal brát rozum, což bylo ještě za totality. Když mi došlo, jak se věci mají, mělo to zásadní vliv na formování mých postojů. Další velký náraz byla vojna, kde je člověk vytržen úplně ze všeho, co dosud znal. Dostane se do místa, kde funguje úplně jiný řád, který ho semele. A on se musí naučit s tím zacházet. A další velký náraz byla DAMU, kde člověk narazil na své vnitřní bariéry a limity. Vždy, kdy se vše dosavadní bouralo a formovalo znova, to byly přelomové okamžiky, kdy jsem nahlédl, že realita je jiná, než jsem si myslel. Jeden můj kamarád říká – nejtěžší je přijít o iluze a neztratit přitom ideály...“

...iluze už jsi ztratil?

„...nevím, jestli všechny, ale hodně. Ale ideály, doufám, ještě nějaké zůstaly. Lidé totiž často tyto dva pojmy zaměňují a často vlivem deziluze zametou i s těmi ideály. Proto je nejtěžší nezapomenout 'proč'. Na škole jsme měli krásný profesorský triumvirát - Boris Rösner, Jan Kačer a Ivan Rajmont. A ti nám říkali – nesmíte zapomenout, proč to děláte. Tehdy jsem tomu moc nerozuměl, člověku je vše jasné a má pocit, že se to nezmění, ale dnes už si umím představit, co tím mysleli a kolik to často stojí sil, zůstat na cestě.“

Ovšem dolévat si stále vnitřní energii, abych mohl jít dál, se někdy může stát hodně obtížným. Měl jsi období, kdy ti přišlo, že už to dál nejde?

„Vlastně s každou inscenací, ale naštěstí mě ta práce pořád šíleně baví...a časem se taky člověk naučí s těmi běsy a propady lépe zacházet. A v neposlední řadě je tady profese, která vám pomůže, když máte pocit, že jste v hajzlu.“

Co úspěch?

„Úspěch je bonus k tomu všemu. Já mám takové vnitřní kritérium, že ´bud´ se TO řekne nebo se TO neřekne´. A pak mi je trochu jedno, co o inscenaci kdo řekne, protože pak se její téma stává součástí reality a zapojuje se do debaty o tom, co žijeme. Formuje společný prostor, ovlivňuje možná, jak se rozhodujeme v životě, v lásce i v politice.“

Po osmi letech se vracíš k Čechovovi, Višňový sad měl premiéru v roce 2009. Nazrál na Čechova opět čas?

„Tak Čechova můžu vždycky, navíc se mi zdálo, že na Tři sestry máme ideální hereckou konstelaci. Což je u tohoto autora velice důležité, a když se taková konstelace objeví, tak je dobré ji neminout. Na Čechovovi a na jeho Rackovi jsme se před lety pokusili formulovat, o co v tomhle divadle půjde, na Višňovém sadu se to snažili potvrdit. Teď to bude taková prověrka, zda si ho ještě dokážeme zahrát (*smích*).“

Proč jste si vybrali zrovna Tři sestry? Čekala bych, že si vyberete něco víc „mužského“ – Ivanova, Platonova...

„Ta hra je o ženách v mužském světě. Muži vytvářejí prostor pro ty ženy a není to moc útěšné. Tři sestry jsou možná nejtvrdší z Čechovových her, je o konci času, o úplném zániku, není tam už žádný horizont, ke kterému by se dalo směřovat. Svět, kterému jsme rozuměli, odchází, něco se na nás valí, nevíme přesně co, a nevíme, jak na to reagovat.“

Jaký je tvůj vztah k ženám?

„Láskyplný. Ženy mám rád, respektuji je jako osobnosti a partnery.“

Co ses dozvěděl o Olze, Máše a Irině Prozorových?

„Především, že nikdy neodjedou do Moskvy, že v této hře ztratí mnoho iluzí a obávám se, že i mnohé z ideálů, ne-li všechny. A vlastně hledáme, zda se v té nové situaci budou umět pohybovat, zda najdou směr, či jen setrvají na místě.“

Jaké to je, mít tolik výrazných ženských postav ve hře?

„Já tohle nerozlišuji - herečky jsou herci, akorát v ženském provedení. Bud' ti lidé něco ´říkají´ nebo ´neříkají´, zkrátka herecky myslí nebo nemyslí.“

V inscenaci se jako host objeví v roli Nataši Kristýna Leichtová...

„Známe se dlouho a na roli Nataši mi připadla ideální. Nataša je ta, která přichází zvenčí a vypadá, že nikdy nemůže zvítězit. A nakonec tam všechno opanuje a všechny vybydlí. A tím, že Kristýna hrála v Divadle Komédie, kde mysleli na divadlo podobně jako my, tak sice přináší to nové, jiné a cizí, ale zároveň se souborem vnitřně ladí, což je perfektní.“

Máš rád drsný, hodně černý humor - jaký humor má podle tebe Čechov a co se ti na něm líbí?

„On vytváří dvojí chod. Na jedné straně jsou všichni ti lidi ve hře tak trochu pitomci, kteří přílišně blábolí a marní své životy – jako my všichni. Čechov to dost nemilosrdně zobrazuje a to je velká sranda. Ale na druhé straně s nimi má účast, protože chápe, proč se tak chovají. Vytváří to dvojitý efekt, kdy je to zároveň velká sranda a přitom velký smutek. Jeho humor je vlastně strašný, nelítostný, protože vychází ze smutku. Laskavost, která se hned zlomí do ironie. Je to vlastně tragický vaudeville.“

První čtená Tří sester se odehrála za účasti autora – kdybys měl tuhle možnost ty, nač by ses dr. Čechova zeptal?

„Zajímalo by mě, jestli by se té naší inscenaci smál, zajímala by mě jeho reakce na to, jak Tří sestry ´čteme´ - tedy zda vše chápeme správně tak, jak to myslel. Líbilo by se mi, kdyby nám dával připomínky a určitě by měl spoustu krásných historek, které se k postavám a jejich vzniku vážou. Prostě by nám objasnil vše, co je tzv. za tím.“

Vždy tvrdíš, že se snažíš maximálně ctít autora – co to znamená v případě A. P. Čechova?

„Nenechat věci jen běžet. Čechov je zrádný v tom, že se velké kusy hry zdánlivě odehrávají v jedné atmosféře. Jenomže když se na to člověk podívá pořádně, tak vidí, že se tam situace mění každou chvíli. A nejtěžší je ty kusy rozsekat, identifikovat a vystihnout všechny jejich valéry, vyloupnout podstatu a tudíž i humor. A pořád musíte být konkrétní, ty situace a postavy vypadají téměř jako ze života a zároveň jsou to metafory. Ale jakmile začnete tyto metafory inscenovat, tak je to trochu pitomé, vlastně literární, ale zase je nesmíte pominout. Klíčem je pro mě vždy důsledně pojmenovat situace, vést herce k jednání, netrpět v postavách a objevit autorův humor.“

Ptala se Alice Taussiková

Bude to Čechov v jeho nejčistší podobě

Rozhovor s herečkou Kristýnou Leichtovou

Pobýváte v Ostravě poprvé po tak dlouhou dobu, po kterou trvá nazkoušení inscenace? Nestýská se vám po Praze?

„Ano, poprvé. Původně pocházím z Plzně, takže teď jsem rozkročená mezi Plzní, Prahou a Ostravou. A jsem tady ráda, město je perfektně vybavené a není tak obrovské a není tak přeplněné turisty jako Praha. A ve chvíli, kdy má člověk zázemí v podobě bytu a nemusí bydlet na nějaké ubytovně, tak je jedno, kde ten domov zrovna je. Já totiž ani po patnácti letech, co žiju v Praze, nemůžu říct, že jsem tam doma.“

Před několika lety Ostrava soutěžila s Plzní o titul Evropské město kultury. Pocházíte z Plzně – jak byste srovnala tahle dvě města právě po kulturní stránce?

„Tehdy jsem Ostravu tolik neznala a nevěděla jsem, jak to tady s kulturou je, vlastně jsem znala jen Colours of Ostrava. Plzeň má několik festivalů – divadelní, filmový, několik hudebních, proto mi tehdy přišlo, že tam toho máme trošku víc. Ale teď vidím, třeba co se týká divadel, že Ostrava je na tom daleko lépe a kvalitativně mnohem výš, než Plzeň. Dnes bych se na to divala už trochu jinak.“

Konzervatoř jste vystudovala v Praze a pak se, jak se říká „úspěšně uchytila“. Řadě lidí se třeba tohle nikdy nepodaří – co byl ten váš „bod zlomu“? Nebo vše tak nějak vplynulo?

„Těch jakože bodů zlomu bylo několik, kdy jsem si řekla, že se něco začíná dít, ale pak se nic vlastně nestalo. Je to celé cesta na dlouho trať, na které hraje velkou roli štěstí a náhoda. Největší byl v tomto ohledu asi sitcom Comeback, a před ním poměrně úspěšný film Účastníci zájezdu. Moje původní představa byla, že vystuduju konzervatoř a zažádám si o angažmá do Plzně, protože tam mám velmi silné kořeny. Ale pak jsem poznávala, jak věci v tomhle oboru fungují a ten pohled na věc se mi trochu měnil. Myslím, že to byla hrozná náhoda, že hned po škole, vlastně už během ní, se to všechno začalo dít. A já pro to vlastně moc nedělala, nejsem loktař a taky nikomu nelezu do zadku. Jen jsem dělala svou práci tak, jak jsem nejlépe dovedla. Důležité je mít co nejširší herecký rejstřík, mně třeba už pár lidí řeklo, že velkou roli v mém obsazení sehrálo to, že zvládám komiku.“

Když jste si snila, jaký jednou bude váš život, jak měl vypadat? Žijete splněné sny?

„Jak se říká – jakmile člověk začne být spokojený s tím, co dosáhl, tak je to špatně. Jsem hrozně vděčná za všechno, co bylo, ale do minulosti se moc neohlížím, snažím se posouvat pořád dál. Já si přeju, aby ta práce byla různorodá, protože když jsem dělala jen seriál a divadlo ne, tak jsem potom přišla na jeviště a nebyla jsem schopna pořádně promluvit. A nechci, aby se mi tohle ještě někdy v životě stalo. Chci, aby se ty úkoly střídaly. Což se zatím děje, a i když nejsem plánovací typ, věci přicházejí. Můj život je v tomto jeden velký chaos a

já absolutně netuším, co přijde třeba za rok. Ale zatím vždycky z toho chaosu na mě něco vykouklo. A ty sny se taky mění, v mládí jsou obrovské jako třeba hrát v Hollywoodu, a že se to stane náhodou a nebudu muset pro to nic moc dělat. Ale některé věci tou náhodou udělat holt nejdou. Taky jsem kdysi toužila být v nějakém komorním pražském divadle s vyhraněnou dramaturgií, což se mi splnilo v Divadle Komedie. Takže jediné, co si teď přeju, je hrát pestré a zajímavé role a být v jejich výběru svobodná. A to se děje. A taky se víc a víc objevují sny o rodině, zdraví, štěstí, radosti, o lásce – a to jsou úplně jiné hodnoty než kdysi.“

Tři sestry jsou hrou nejen o snech, ale i o střetu s životní realitou, o schopnosti být šťastný – jak to máte s těmito tématy vy? Co vás dělá šťastnou a co vás zarmucuje?

„Ničí mě lidská hloupost, omezenost a nevzdělanost. A vždycky mě potěší humor, byť černý a kousavý. A jsem ráda, to říkám úplně upřímně, rozmazlovaná. A nejde o nějaké obrovské dary, může to být klidně kinder vajíčko, nebo připravená horká koupel. Líbí se mi pozornost a péče, takže když je někdo třeba ve vztahu nepozorný a bere věci tak nějak samozřejmě, tak to mě taky ničí. A šťastná být umím – pusťte mě třeba do Světa techniky v Dolních Vítkovicích a uvidíte, jak umím být šťastná a radovat se jako malé dítě. No a střet s životní realitou nastal, když jsme v Divadle Komedie zažívali, jak se přes politiku řeší přidělování grantů a o divadlo vůbec nejde. To bylo fakt šílené.“

Kdo je Nataša, kterou ve Třech sestrách hraje?

„Je to maloměstská husička, která si hraje na něco víc. Je hloupá, omezená a nevzdělaná, tedy přesně to, co nesnáším. Je strašně sobecká a taky si chce zřejmě splnit nějaké své sny, jen je u toho tak bezohledná, že je to v podstatě děsná zrůda (*smích*).“

Jak vám zručná Nataša jde?

„Tak to bych asi neměla posuzovat já, ale mám pocit, že když si po zkoušce nevystoupím z role, tak jsem opravdu zlá, nepříjemná a kousavá. To mi pak kolegové na obědě říkají – ty, hele, přestaň prudit! A Šimon Krupa mi řekl, že už tu Natašu nenávidí – ale ne jako Andrej, kterého hraje, ale jako Šimon. Což je super, protože pak to funguje. Proto jsem kolegům říkala – můj cíl je, abyste mě tady všichni nenáviděli! (*smích*).“

Kdybyste si mohla vybrat, kterou roli ve Třech sestrách byste chtěla hrát?

„Popravdě řečeno, asi bych si nevybrala žádnou jinou, já jsem za Natašu strašně vděčná. Je to pro mě obrovská výzva, a co se týká herectví, je to jeden z plnicích se snů. Je to totiž můj první Čechov v divadle, dělala jsem ho jen jednou, ještě na škole. Taky to tehdy byly Tři sestry, hrála jsem Olgu a byla jsem z toho strašně nešťastná (*smích*).“

Jaké podle vás budou Tři sestry v Komorní scéně Aréna?

„Bude to strašně smutná a strašně lidská komedie. Lidé se budou smát, ale úsměv jim z těch smutných klaunů bude mrznout na rtech. Jestli lidé chtějí vidět Čechova v jeho nejčistší podobě, tak by se na Tři sestry měli přijít podívat do Arény.“

Ptala se Alice Taussiková